

Posudek na bakalářskou práci Kateřiny Kodýdkové

## **Analýza rostlinných makrozbytků ze středověké odpadní jámy v Chrudimi**

Předložená práce je věnována archeobotanické analýze středověkých a raně novověkých výplní jedné z odpadních jámek odkrytých při záchranném archeologickém výzkumu v centru Chrudimi. Autorka ji uvozuje rešerší publikovaných analýz podobných souborů z České republiky i ze zahraničí, s nimiž své výsledky následně srovnává. Celá práce není členěna zcela standardně. Mezi výsledky a diskusi je vložena interpretace, kde se autorka podrobně zabývá nálezy jednotlivých druhů rostlin. Ačkoli se jedná fakticky o diskusi, považují vydělení této části za správné, protože ve vlastní diskusi se autorka soustřeďuje na řešení otázek vytčených v úvodu.

Formálně je tato práce povedená. Zajímavou ji činí i množství příloh, které přibližují nejen vlastní rostlinné makrozbytky, ale i výzkum při němž byly získány. Užitečné je využití petitu v rešerši, které umožnilo zmenšit stránkový rozsah práce, při zachování podrobných informací pro zájemce. Dále oceňuji kvalitní zpracování tabulky primárních dat (Příloha 20), které umožňuje jejich další plnohodnotné využití. Nízká frekvence překlepů ukazuje, že autorka věnovala dost času nejen práci v laboratoři a vlastnímu psaní, ale i korekturám. Nepodařilo se mi objevit jedinou pravopisnou chybu, což vypovídá o autorčině dobré znalosti pravidel českého pravopisu. Přinejmenším lepší než oponentově.

K formální stránce této práce mám několik připomínek (poznámky psané petitem netřeba komentovat, nebude-li to autorka považovat za nutné):

- Logičtější by bylo řazení rešerše podle klíče Evropa – Česká republika – Chrudim.
- Nepodařilo se mi odhalit, podle čeho autorka rozhodovala, kdy uvádět taxon pouze česky a kdy i latinsky.
- U dvou výzkumů chybí citace: Most, dům čp. 226 (str. 3), pravděpodobně ČULÍKOVÁ 1994 a Praha - Staré Město (str. 5), nejspíš ČULÍKOVÁ 1987.
- Bylo by užitečné zařadit do příloh nebo přímo do rešerše plánek centra Chrudimi s lokalizací uváděných výzkumů.
- Na Resslově náměstí (str. 8) jistě nebyla nalezena „Slezskoplatěnická kultura (6.-7. století)“, ale Slezskoplatěnická kultura sklonku doby bronzové.
- Je zajímavé, že se autorka v textu drží úpravy citací podle Archeologických rozhledů a v seznamu literatury podle Vegetation History and Archaeobotany. Některé citace navíc nejsou uvedeny přesně: Bandini-Mazzanti 2005 (str. 6) místo Bandini-Mazzanti et al. 2005, Ellenberg 1996 (str. 12) místo Ellenberg et al. 1996 a citace Klíče ke květeně ČR v seznamu literatury. Matthioliho herbář by bylo myslím správné citovat jako MATTHIOLI 2005, protože toto vydání měla autorka k dispozici.
- Tabulka 1 (str. 13) patří spíše do metodiky než do výsledků.
- Ve výsledcích postrádám porovnání středověkých a raně novověkých vrstev.
- Graf na obrázku 3 (str. 16) je zajímavý, není mi ale jasné, jak autorka pracovala s druhy, které odpovídají více kategoriím (např. *Chenopodium album* a *Sambucus nigra*).

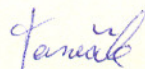
Z hlediska obsahu se mi tato bakalářská práce líbí. Myslím si však, že její cíle byly stanoveny značně odvážně. Těžko však soudit, nakolik šlo o odvahu či optimizmus autorky a nakolik o náročnost školitele. Tři cíle autorka splnila. Konkrétně základní archeobotanické zhodnocení souboru, porovnání středověkých a raně novověkých vrstev a porovnání obsahu nádob a okolních vrstev. Poslední cíl byl splněn jen částečně. Domnívám se, že zcela splněn být ani nemohl. Rekonstrukce běžného života ve středověké Chrudimi totiž vyžaduje historické a archeologické znalosti v rozsahu, který může bakalářská studentka biologie obsáhnout jen stěží.

Opět si neodpustím několik připomínek:

- Myslím, že délka podkapitoly o historii Chrudimi, převzatá navíc z internetové prezentace města, dostala až příliš prostoru, zvláště vzhledem k délce pasáže věnované studnám.
- Autorka několikrát operuje se slovními spojeními jako „přirozené travní porosty“ (strana 3) či „přirozená společenstva“ (strana 4). Vzhledem k tomu, kdo je jejím školitelem, to považuji spíše za neobratné vyjadřování či bezmyslenkovité přejímání zažitých sousoví. Nechce se mi věřit, že by louky (o které jde v textu především) považovala v Čechách za skutečně přirozenou vegetaci. Nebo se mýlím?
- S interpretací nálezů některých taxonů nemohu souhlasit. Merlíky a lebedy mohly být sice využívány jako listová zelenina (str. 17), ale jistě nebyly pěstovány. Proto nálezy jejich semen nesouvisí s tímto možným využitím. Podobně je tomu u léčivých rostlin (str. 18), pokud se užívá sterilní, nebo nanejvýš kvetoucí nať běžně se vyskytujících druhů. Interpretace nálezu diaspor určených do rodu je často značně obtížná. U čeledí pak většinou nemá smysl vůbec. Například za tvrdkou hluchavkovitých se stejně dobře může skrývat pěstovaná léčivka či koření, polní plevel, ale i druh lesů, mokřých nebo naopak suchých trávníků.
- Domnívám se, že by bylo vhodnější řešit případné zachování původního obsahu u konkrétních nádob a vrstev, nikoli paušálně. Mohla by se o to autorka alespoň na několika případech pokusit během obhajoby?

Přes výše zmíněné připomínky se mi bakalářská práce Kateřiny Kodýdkové líbí. Ukazuje, že se autorka naučila určovat rostlinné makrozbytky, zvládla zpracovat poměrně rozsáhlý materiál a prokázala schopnost pracovat s odbornou literaturou. Podle mého názoru předkládaný text splňuje požadavky na bakalářskou práci. Proto jej **doporučuji k obhajobě** a navrhuji klasifikovat v případě přesvědčivé obhajoby stupněm **v ý b o r n ě**.

Na Vysokém Chlumci; 22.5.2009



Zdeněk Vaněček